PASTOR WINSLØW OG SEJERØ-BOERNE

Af R. Nielsen.

Sejerøboerne har aldrig været under Hoveriets og Vornedskabets tyngende Aag, fordi der ingen Herregaard er paa Øen. Derfor blev de et særpræget Folk, der levede efter deres egne Sædvaner og Skikke uden at bryde sig ret meget om, hvad der var Lov og Ret i det øvrige Danmark. De var velvillige og hjælpsomme overfor hverandre, ligesom de ogsaa var (og er) ærlige og redelige og taalte ikke, at nogen begik Lovovertrædelser; hvis det alligevel skete, blev der straks set ned paa vedkommende, og han eller hun blev ofte nødt til at forlade Øen. Hvis fremmede kom derover og prøvede paa at vise daarlig Opførsel, blev der straks vist Foragt overfor dem, og de maatte snart forlade Øen.

Sejerøboerne vilde selv herske over Øen og indrette sig, som de havde Lyst, og de taalte ikke ret gerne, at fremmede blandede sig i deres Forhold.

To fremmede, nemlig Præst og Degn, maatte de have iblandt sig. Hvis disse to Embedsmænd blot passede deres Embeder og lod Beboerne være i Fred, var de overordentlig elskværdige overfor dem og viste dem stor Ærbødighed.

De var flittige Kirkegængere, der gerne vilde høre, hvad Præsten sagde i Kirken; men uden for den maatte han ikke blande sig i deres Sager. Gjorde han det, kunde han risikere det værste. Saaledes druknede Præsten Søren Markussen i 1663, da han blev roet i Land fra en Skude, hvis

Drægtighed han havde takseret, og man mener, at Sejerøboerne var Skyld deri. De brændte Præstegaarden af i 1731, da Pastor Hornbæk var kommet i Strid med dem. Hidtil havde Beboerne været de stærkeste og overvundet de Præster, der havde indladt sig i Strid med dem.

Saa blev Otto Grundtvig Præst paa Sejerø i 1732, og det lykkedes ham ret hurtigt at faa Magten, saa Beboerne maatte lystre ham i alt, og i 28 Aar herskede han paa Øen. Hans Søn og Efterfølger Jørgen Grundtvig (1760—72) beholdt ogsaa Magten.

Derefter kom der nogle Præster, som ikke blandede sig i Sejerøboernes Forhold, og der var fredelige Tilstande paa Øen.

Men saa blev Lars Winsløw kaldet til Præst paa Sejerø 20. Febr. 1829, og han var der til 8. Oktbr. 1834, og disse 5 Aar blev en af de uroligste Perioder, Sejerø nogen Sinde har haft. I de 3 første Aar, han var der, kæmpede han med Sejerøboerne om Magten, og han vandt den ene Sejr efter den anden, dels alene og dels med Bistand af den verdslige Øvrighed, som han bad om Hjælp, naar han ikke kunde klare sig. I de to sidste Aar herskede han uindskrænket.

Lars Winsløw blev født 2. Oktbr. 1797 i St. Pouls Præstegaard paa Bornholm, Søn af Sognepræst Christian Winsløw og Marie Gad, Student fra Frederiksborg 1816, theologisk Kandidat 1821, Huslærer, personlig Kapellan i Neksø og Bodilsker 31. Maj 1823 og paa Sejerø 1829—34.

Han forlod Bornholm 31. Maj 1829, kom til Kalundborg Pinselørdag (5. Juni) og aflagde Besøg hos sin Landsmand Amtsforvalter Sonne. Han talte ogsaa med Herredsfoged Vett i Arts og Skippinge Herreder, og han besøgte sin overordnede Provst Discher i Føllenslev Pinsedag. Baade Discher og Vett omtalte Sejerøboerne som et vanskeligt Folk.

Winsløw besluttede allerede nu i sit stille Sind, at han nok skulde faa Magten over Sejerøboerne, koste, hvad det vilde. Det var derfor med frejdigt Mod, han rejste derover.

8. Juni var han i Saltbæk, og ved Aftenstid blev der tændt et Baal ved Vrøj, og det skulde betyde, at en Baad fra Sejerø skulde sejle til Vrøj; men der kom ingen Baad 9. Juni, da Sejerøboerne ikke havde set Baalet.

Winsløw fik saa to Mænd til at ro ham til Sejerø i en Jolle. Vejret var ganske stille, og henimod Aften 9. Juni gik han i Land ved Baadelejet neden for Grønnebjerg.

Styrmand Hendrichens tre Børn kom ham venligt i Møde, og det regnede han for et godt Varsel; thi det var den yngre Slægt, han især haabede at komme til at paavirke.

Paa Vejen til Sejerby traf han Gdr. og Sognefoged Rasmus Pedersen, der var en jævn og godmodig, men svag og uselvstændig Mand. Winsløw fulgte med ham hjem til hans Gaard i Sejerby og hilste paa hans Familie. Derefter gik han hen til Præstegaarden, som han fandt i en forfalden Tilstand. Han gik ind i en lille Stue og satte sig paa en Stol, hvis ene Ben derved blev trykket ned i et Hul i Gulvet, saa han var ved at falde af den.

Noget efter gik han ud paa Gaden for at komme til at tale med Folk. Der traf han en Del Mennesker, som modtog ham med stor Venlighed.

I de første Nætter, han tilbragte i Præstegaarden, hørte han megen Støj og Larm paa Gaden. Da han en Nat blev vækket derved, stod han op og gik udenfor og saa da en Ko komme farende med en Halvdør bundet fast til Halen. Døren slog den over Bagbenene, og Koen gav af og til nogle Brøl. Bagefter kom der en Flok unge Mennesker løbende under Hujen og Skrigen i vilden Sky.

Undertiden saa han om Morgenen, at Vogne laa væltede eller kastede ud i Møddingsstederne. Han fik snart at vide, at de unge Karle og Piger samledes om Sommeraftenerne paa den store Moses Enge Nordøst for Sejerby. Det gik ofte vildt og skamløst til der.

Han besluttede nu at gøre Ende paa disse Sammenkomster, hvorfor han en Aften (antagelig sidst i Juni 1829)

gik hen til Mosen, hvor de unge opholdt sig. Da de saa Præsten komme, flygtede de. Saa prøvede han en anden Aften. Da blev de fleste af dem staaende der. Han talte til dem og bad dem alvorligt betænke, hvilket lastefuldt Liv de levede. Nogle af »disse stakkels forvildede Karle« lovede Bod og Bedring, hvorefter de gik hjem. Dette var Begyndelsen til hans Strid med Ungdommen.

Han kom ogsaa snart i Strid med de ældre Sejerøboer.

Da han kom til Sejerø, bestyrede en Gaardmandssøn Peder Christensen Præstegaarden. Han var nylig blevet gift med Jomfru Elisabeth Christoffersen fra Ringsted. Hun havde været Husbestyrerinde hos afdøde Pastor Schram og var Søster til Schrams Kone. Dette Giftermaal havde gjort Peder noget indbilsk; men han var ellers et ret godmodigt Menneske.

Det kom snart til et Sammenstød mellem Præsten og ham, og det var ved en Begravelse. Det var sandsynligvis den 21. Juli 1829, da Sidse Erichsdatter blev begravet.

Det var blevet Skik — rimeligvis i Pastor Schrams Tid — at man fulgte Lig til Graven med Tobakspibe i Munden.

Da Winsløw kom hen til Graven for at kaste Jord paa Liget, stod hans Avlskarl Peder Christensen og røg Tobak. Præsten sagde nu til ham, at det var upassende at ryge ved en saadan Lejlighed. Efter nogen Tøven rakte han omsider Piben hen til sin Morbroder Peder Mogensen, der tog den med stor Uvilje. Da Præsten saa det, sagde han til Peder Christensen, at han hellere maatte have kastet Piben bort end bede Peder Mogensen om at holde den. Under Sangen efter Jordpaakastelsen tog Winsløw Piben og kastede den hen i Græsset paa Kirkegaarden.

Præstens Optræden vakte megen Opmærksomhed blandt Følget. Den gamle Degn Hans Christian Pedersen, der aldrig havde vovet at paatale nogen Uorden, blev helt forskrækket og troede, at det vilde faa slemme Følger for Præsten.

Nogle Sejerøboer var godt tilfredse med, hvad Præsten

havde gjort, mens andre blev forbitrede over, at de ikke længer maatte gøre, hvad de vilde. Særligt ærgrede det dem, at Præsten havde vovet at kaste en Pibe — »et Livstykke« — hen i Græsset. Peder Christensen knurrede blandt sine Venner for sin Pibes Skyld.

Efter Hjemkomsten fra Begravelsen sagde Winsløw til Peder, at hvis han eller en anden oftere røg Tobak ved kirkelige Handlinger, meldte han det til Politimesteren og forlangte dem tiltalt efter Loven. Det rygtedes snart over hele Øen.

Rimeligvis ved Degnen Pedersens Begravelse 17. Oktbr. 1829 røg Gdr. Rasmus Nielsens Søn Niels Rasmussen alligevel Tobak for at vise, at han ikke brød sig om, hvad Præsten havde sagt. Niels var gift med Sognefoged Rasmus Pedersens Datter Ane Mette Rasmusdatter.

Da Præsten saa, at Niels røg, bad han Sognefogeden om i Stilhed at give Niels et Vink om at holde op med at ryge. Men Niels lod som ingenting og blev ved med at ryge. Præsten gik da hen til ham og bad ham om at holde op. Niels svarede ham, at Piben var hans egen, og han spurgte ingen om at ryge. Atter bad Præsten ham om at holde op og sagde til ham, at hvis han ikke gjorde det, vilde han melde det til Politimesteren, som han nogen Tid i Forvejen havde talt med, og som havde lovet at forbyde Rygning ved Begravelser, hvis nogen vovede at trodse Præstens Advarsel. Men Niels blev imidlertid ved med at ryge.

Da Begravelsen var forbi, sagde Winsløw til Sognefogeden, at han straks skulde lade en Baad sejle til Vrøj med en Klage til Herredsfogeden over Niels Rasmussens Opførsel ved ovennævnte Begravelse.

Sognefogeden bad Præsten om ikke at klage; men han sagde nej. Niels Rasmussens Svoger Gdr. Peder Rasmussen i Sejerby kom hen til Præsten med den samme Anmodning; men Præsten svarede ham, at han maatte klage til Herredsfogeden. Senere kom Peder Rasmussen igen hen til Præsten og sagde, at hans Svoger i Vidners Overværelse

vilde give Præsten en Undskyldning, og Peder bad om, at det maatte ske i hans Svigerfader Rasmus Nielsens Gaard, for at Niels ikke skulde blive til Nar ved at gaa gennem Byen hen til Præsten.

Winsløw svarede, at han vilde føje ham i det, da han ikke handlede af Hævngerrighed.

Da Præsten noget efter indfandt sig i Rasmus Nielsens Gaard, der ligger ved Siden af Præstegaarden, var flere af Familien til Stede i Dagligstuen, og alle var meget alvorlige.

Straks efter kom Niels ind fra den øverste Stue, gik hen til Præsten og sagde, at han havde fornærmet ham og bad om Forladelse samt om, at Sagen ikke blev indberettet til Herredsfogeden.

Winsløw foreholdt ham hans usømmelige Adfærd ved at ryge ved en Begravelse. Han maatte endvidere huske paa, at han hørte til en Familie, der gerne vilde betyde meget paa Øen, og hvis han derfor lod ham gøre, hvad han vilde, var han vis paa, at andre vilde benytte sig af det. Han vilde klage til Herredsfogeden; men han lovede ikke at nævne Nielses Navn i Klagen.

Nogen Tid efter kom der saa en Politiforordning om, at al Tobaksrygning ved Ligfølge var forbudt. Det var den første store Sejr, Pastor Winsløw vandt over Sejerøboerne.

Denne Begivenhed var det almindelige Samtaleemne paa Øen i den følgende Tid, og Rasmus Nielsens Familie hørte foreløbig ikke til Præstens Venner; men med Tiden blev den noget venligere sindet imod ham.

Ungdommens Færden lagde Winsløw i høj Grad Mærke til. I Vinteren 1829—30 holdt de unge ikke saa faa Dansefester rundt omkring paa Gaardene. Præsten saa med Bekymring derpaa, uden at han dog foretog sig noget.

Som Tiden gik, fik han lidt at vide om, hvad der foregik ved Dansegilderne. Naar en Karl i nogen Tid havde danset med en Pige, skulde de to følges ad ud for, som man sagde, »at svale af«.

Præsten mente nu, at denne »Afsvalen« ikke altid foregik paa en sømmelig Maade, hvorfor han besluttede at forhindre de unge i at danse saa mange Aftener om Vinteren som hidtil. Han bestemte sig saa til at gaa angrebsvis til Værks.

Anden Juledagsaften 1830 var Ungdommen tillige med en Del Gaardmænd og Husmænd forsamlet til Dans hos Gdr. unge Rasmus Pedersen, der boede lige overfor Præstegaarden i Sejerby. Han var en fredelig, men uselvstændig Mand. Hans Kone Karen Jensdatter var derimod en raa og herskesyg Kvinde.

Ud paa Aftenen listede Præsten sig ind i Portrummet for at lure. Han blev da opmærksom paa en vis stønnende Lyd, der kom fra en Stald ved Porten. Han raabte da, om der var nogen Mennesker derinde. Straks efter sprang en Karl — en af de værste — frem, og i Maaneskinnet kendte Præsten ham, greb ham i Trøjekraven og kastede ham over mod den anden Side af Porten. Han skyndte sig bort.

Saa kom der en Pige frem fra Stalden og løb bort. De to havde »svalet af«.

Winsløw gik ind i Stuen, hvor der blev danset. Sognefoged Rasmus Pedersen var der. Præsten fortalte, hvad han nys havde oplevet, og forestillede de forsamlede, hvor afskyeligt og sørgeligt det var, at selv Højtidsdage blev vanhelliget ved saadanne Sammenkomster.

Præsten bad nu unge Rasmus Pedersen om at lade Dansen høre op. Men i Stedet for at gøre dette begyndte han, hvem Brændevinen denne Aften var gaaet til Hovedet, at spotte. Nu opstod der en voldsom Larm omkring Præsten, og der blev raabt, at man ikke skulde finde sig i, at Præsten blandede sig i deres Forhold.

Han bad de ældre tænke over, at de skulde foregaa de unge med et godt Eksempel og ikke give »Anledning til et Levned i fræk Uterlighed«.

Man flokkedes endnu tættere omkring Præsten, der tænkte, at de maaske vilde forgribe sig paa ham.

Han mindede dem om, at det var St. Stefans, den første Martyrs Dag, han, der traadte op mod de vantro, som ogsaa stormede ind paa ham.

Han sagde endvidere til dem, at han vidste, at flere af deres Forfædre havde været haarde Halse; deri skulde de ikke ligne dem, men bøje sig for Sandhedsordet. Til sidst sagde han, at intet i Verden skulde bevæge ham til at tie med Vidnesbyrdet om Slægtens Vankundighed, saa længe han kunde røre sin Tunge. Han var nu klar over, at det for Øjeblikket ikke kunde nytte noget at tale mere til dem, da Brændevinen og Vreden havde Magten over dem.

Da Sognefogeden paa Winsløws Opfordring svarede, at han ikke vilde foretage sig noget, gik Præsten uden Hindring ud gennem Trængselen.

Han forlod saa Gaarden, gik hen paa Kroen og bad Kromand Peder Thorsen om ikke at levere mere Brændevin den Aften. Han har rimeligvis rettet sig efter Præstens Henstilling. Paa Tilbagevejen mødte han Hmd. Lars Jørgensen fra Rødhals, »et raadt og mundkaadt Menneske«, der denne Aften var en af de haarde Halse. Han skulde hente Brændevin til de dansende.

Han standsede ham, der nu, da han stod alene overfor Præsten, tabte sit forrige Mod. Han talte til ham om »Herrens Ve over dem, fra hvem Forargelsen kommer«.

Lars glemte helt at gaa efter Brændevin, og da han kom tilbage, og man spurgte efter Brændevin, svarede han, at han havde faaet andet at tænke paa efter Mødet med Præsten. — Lignende Optrin oplevede Præsten ikke mere.

Dagen efter var Præsten henne hos nogle af de Forældre, hvis Børn havde været med til Dansen hos unge Rasmus Pedersen. Han fortalte dem, hvad der var passeret. Han advarede Forældrene mod at lade deres Børn deltage i disse Sammenkomster, men kun faa brød sig om hans Advarsler.

Han kom bl. a. ind hos Gdr. Jens Jensen paa Vester og fortalte, at hans Søn ogsaa havde sat sig op imod ham og

svaret ham næsvist, da han spurgte ham, hvem han var. Faderen kaldte straks paa sin Søn, Jens, der blev ganske lille og helt stum, da han saa Præsten. Faderen vilde give ham Prygl, hvad Præsten dog hindrede ham i at gøre.

Fire unge Karle skulde have sagt, at de nok skulde træffe ham en Aften.

Denne Trusel brød han sig ikke om. Han færdedes tidligt og silde rundt omkring paa Øen. Han lod dog sin Stok beslaa af Smeden, der spurgte, hvorfor han vilde have det. Han svarede, at »han vilde holde nogle Grise fra at rode i Nærheden af sig«.

Han sagde endvidere, at hvis nogen kom ham nærmere paa hans Vandringer, end han vilde have dem, og ikke opgav sig for ham, maatte han tage Skade for Hjemgæld. Men han mærkede aldrig noget til, at nogen vilde gøre ham Fortræd.

En ny Lejlighed tilbød sig for Winsløw til at forøge sin Magt over Sejerøboerne. Hen paa Aaret 1831 kom Koleraen fra Asien til Europa. I den Anledning udkom der en streng Forordning om, hvordan man skulde forholde sig. Paa Sejerø saavel som andre Steder skulde der udstilles Vagtposter ved Kysten, da man frygtede for, at der fra Skibe, som sejlede med Tømmer fra Norge og Sverige, skulde smugles Tømmer i Land paa Øen, og Sømændene kunde da føre Koleraen til den.

Det var især de unge Sejerøboer, der blev udtaget til Vagttjeneste, som blev forrettet baade om Dagen og om Natten. Der blev hist og her i Bakkeskrænterne ud mod Havet lavet nogle Hytter af Træ, som Vagterne kunde søge Ly i.

Amtmanden over Holbæk Amt, Grev Molkte, opfordrede Pastor Winsløw til at forestaa Vagtordningen og føre Tilsyn med Vagterne, hvad han ikke havde noget imod, da han derved fik Magt over de unge. Ledsaget af sin store Hønsehund færdedes han snart om Dagen og snart om Natten langs med Kysten for at se efter, om Vagtposterne

var paa deres Plads. Det var ret sjældent, at han fandt nogen Uorden.

En Nat overraskede han den unge Gaardmandssøn Niels Nielsen fra Sejerby, idet han sad og sov trygt inde i en Hytte. Samtidig med at han raabte Niels temmelig højt, slog han ham paa Skulderen.

Niels sprang forskrækket op og bad Præsten om ikke at melde ham til Øvrigheden, og det lovede han, hvis Niels saa til Gengæld vilde leve sømmeligt og lade være med at tage Del i Kommersen paa Gaden om Aftenen. Niels var klar over, at han var i Præstens Magt, saa han svarede ja. De snakkede sammen i nogen Tid, og de skiltes helt bevægede.

Paa denne Tid kom en af Øens Baadførere sejlende med sin Baad til Sejerø og vilde gaa i Land, sikkert ved Baadelejet ved Vandkær. Præsten var tilfældigvis til Stede og raabte til Baadføreren, at han ikke maatte komme i Land, før han havde forevist Præsten et Bevis for, at der ikke var Kolera paa det Sted, hvor han kom fra.

Da han ikke brød sig om Præstens Raab, tilkaldte denne flere Sejrøboer, som var i Nærheden, og gav Ordre til, at de skulde være med til at hindre ham i at lande.

I det samme kom hans Kone løbende og skreg: »Bliv ude, bliv ude! Herredsfogeden er her!« Det var rigtignok, Herredsfogeden var paa Øen.

Præsten lod saa en Mand ro ud til Baaden for at hente Beviset, og da han havde set det, fik Baadføreren Lov til at gaa i Land.

Nu hændte det, at Winsløw skulde et Ærinde til Kalundborg. Da han kom til Mulen ved Vrøj, stod der en Vagtpost, som forlangte Sundhedsbevis af ham.

Han svarede, at han ikke havde noget med, da han var Præst paa Sejerø, og han udstedte Sundhedspas til andre; men han mente, at han ikke behøvede at skrive et til sig selv.

Vagtposten vilde ikke rigtig tro ham og vidste ikke, hvad

han skulde gøre. Saa sagde Winsløw, at han vilde gaa foran ham og saa nær ved ham, som han vilde have det; hvis han saa vilde prøve at flygte, kunde han sikkert standse ham ved at bruge den Fork, han havde hos sig.

Winsløw fulgte saa med Vagten til Saltbæk By, hvor de traf den Mand, der skulde modtage Sundhedspasset, og han kendte Winsløw, og saa var alt godt.

Man skulde nu ellers mene, at det havde været mest passende, at det havde været Sognefoged Rasmus Pedersen, der førte Tilsyn med Vagtposterne, da han jo dog var Øens Politimyndighed. Men Grunden til, at han ikke kom til at gøre det, var den, at Amtmanden ikke havde rigtig Tiltro til ham, og at Winsløw ikke kunde fordrage ham, fordi han ikke vilde holde Orden paa Øen, skønt Præsten flere Gange anmodede ham derom.

Saa klagede han kort efter Høst 1831 til Amtmanden over, at Rasmus Pedersen ikke duede til at være Foged, og han anmodede Amtmanden om at afskedige ham. Han foreslog saa, at Gdr. og Smed Ole Jørgensen Friis blev beskikket til Sognefoged.

Da Præsten ved en eller anden Lejlighed fortalte Rasmus Pedersen, at han havde henstillet til Amtmanden, at han blev afsat fra sin Bestilling, svarede han, at han ikke troede, at Præsten kunde faa ham afsat.

Først i November 1831 kom en Løjtnant og nogle Soldater til Sejerø for at føre Tilsyn med Vagtposterne, da Præsten mente, at han ikke vedblivende kunde paatage sig dette, nu da Vinteren nærmede sig.

Præsten blev kaldt ud paa Gaden, hvor Løjtnanten gav ham nogle Breve, hvoriblandt der var et fra Amtet, som han straks aabnede.

Sognefogeden R. Pedersen, Friis og flere andre var ogsaa til Stede.

Sognefogeden spurgte da Præsten, hvor han syntes, han skulde anvise Kvarter til Soldaterne.

Winsløw svarede ham, at han ikke mere havde med det

at gøre, da han var afskediget som Foged, og i det samme leverede han Friis Amtmandens Beskikkelse til ham om at være Sognefoged paa Sejerø. R. Pedersen blev uden Tvivl noget lang i Ansigtet. Winsløw havde vundet en ny stor Sejr.

Denne Begivenhed vakte stor Opsigt paa Sejerø, da man nu blev klar over, at Winsløw foruden den gejstlige Magt ogsaa havde faaet den verdslige Magt. En Del Sejerøboer blev rasende. Man vidste, at Præsten og Friis var gode Venner. Friis gjorde i de følgende Aar, alt hvad Winsløw ønskede. Ja, det var i Virkeligheden Præsten, der var Sognefoged.

Sejerøboerne kunde ikke lide Friis, der ikke var født paa Sejerø, bl. a. fordi han holdt med Præsten. Han var født i Næstved 1788, lærte Smedeprofessionen og kom til Sejerø som Soldat i 1809, da der i det Aar kom en Del Soldater til Øen for at forsvare den mod Angreb fra Englænderne.

Da den gamle Smed Christian Nielsen paa Sejerø døde i 1811, valgte Sejerøboerne Ole Jørgensen til Sognesmed, og han fik saa Eneret paa at være Smed paa Sejerø. Han blev nu fri for Militærtjenesten, og saa kaldte Sejerøboerne ham for Ole Fri, og det blev snart til Friis. Han blev slet ikke fornærmet over, at de kaldte ham Friis. Han syntes godt om det og beholdt det Navn. Han blev Fastelavn 1813 viet til en Gaardmandsdatter fra Sejerby, Sidse Katrine Jensdatter, og han overtog senere hendes Fødegaard, saaledes at han var baade Smed og Gaardejer.

Kort efter at Friis var blevet Sognefoged, kom han en Dag hen til Præsten og fortalte, at nogle Gaardmænd og Husmænd var forsamlet hos den afsatte Foged for at drøfte, hvorledes de skulde faa Friis afsat, og den gamle Foged ansat igen. En Prokurator Nissen skulde have raadet dem til det.

Præsten bad Friis om at være ved godt Mod og lade dem snakke, saa meget de vilde. De misfornøjede opnaaede ikke noget. Friis blev ved at være Sognefoged, saa længe

han levede. Han blev senere Dannebrogsmand og døde 7. Novbr. 1857, 69 Aar. Han havde ingen Børn. —

Imidlertid havde Winsløw henvendt sig til Herredsfoged Gude i Kalundborg og anmodet om, at der ikke blev danset noget Sted paa Sejerø, uden at Sognefogeden i Forvejen var blevet underrettet om det. Det var atter et nyt Indgreb i Sejerøboernes vante Forhold.

Herredsfogeden svarede ham, at Sognefogeden herefter skulde have Besked, før der maatte danses, og at der kun maatte danses hver 14. Dag.

Da Sejerøboerne fik det at vide, var der nogle Gaardmænd, der bestemte sig til ikke at rette sig efter ovennævnte Politiforordning. Hvad brød de sig om Præsten og hans Sognefoged? De havde hidtil gjort, hvad de vilde i den Sag, og det vilde de ogsaa blive ved med.

De sagde derfor til de unge Karle og Piger, at hvis Dansefesterne skulde meldes til Sognefogeden, fik de ikke Lov til at danse hos dem.

Der blev saa 9. Januar 1832 holdt Dansefest hos den afsatte Foged Rasmus Pedersen i Sejerby, 2. Febr. hos Gdr. gl. Peder Pedersen paa Vester og endelig 12. Febr. hos Gdr. unge Rasmus Pedersen i Sejerby lige overfor Præstegaarden, uden at Sognefoged Friis forud havde modtaget nogen Besked derom. Gdr. Ole Sørensen, Kongstrup, var Spillemand ved alle Sammenkomsterne.

Baade Winsløw og Friis var rasende over, at Sejerøboerne vovede at trodse Politiforordningen.

Midt under Dansen hos unge Rasmus Pedersen kom Friis derind og forbød i Politimesterens Navn, at der blev danset. Men ingen brød sig om, hvad han sagde, og de blev ved med at danse.

Saa gik Friis hen til Præsten, som var hos Nabogaardmanden Søren Nielsen, for at tale om, hvad der skulde gøres.

Præsten sagde til ham, at han havde gjort nok ved at forbyde Dansen.

Friis svarede, at nu skulde denne Lovløshed have Ende. Hvis de nu ikke lystrede ham, naar han atter gik derind og forbød dem at danse, vilde han slaa Spillemandens Violin i Stykker.

Winsløw fraraadede ham at gøre det, da han derved selv gjorde noget ulovligt. Der var ikke andet at gøre end at tiltale dem ved Retten.

Friis sagde, at hvis han skulde blive ved med at være Foged, vilde han ogsaa adlydes. Dermed gik han bort.

Han gik atter ind i R. Pedersens Gaard og opfordrede Spillemand Ole Sørensen til at holde op; men han gav et groft Svar.

Saa slog Friis med knyttet Haand ned midt paa Violinen, saa den faldt knust ud af Ole Sørensens Hænder ned paa Gulvet.

Der opstod nu et frygteligt Spektakel, og man stimlede sammen om Friis. Det lykkedes ham dog at slippe ud af Stuedøren, som han holdt lukket et Øjeblik, til han blev klar over, at der ikke var nogen i Forstuen, som kunde hindre ham i at slippe ud gennem Yderdøren. Derefter sprang han hurtigt ud i Gaarden, hvor han blev staaende lidt. Han sagde nu til den efter ham stormende Hob, at de skulde holde sig fra ham; thi han havde forhen kunnet tumle en Flok Mennesker, og han kunde det nok endnu. Han skal have været en kæmpestærk Mand. Man holdt sig derfor i tilbørlig Afstand fra ham. Efter et Øjebliks Forløb slap han ud af Gaarden.

Dagen efter skrev Sognefogeden eller Præsten en Klage til Amtmand Grev Molkte over, at de fire førnævnte Gaardmænd havde overtraadt Politiforordningen.

Amtmanden befalede Herredsfogeden at holde Forhør paa Sejerø 28. Febr. De fire Gaardmænd vedgik, hvad de havde gjort.

Efter at Amtmanden havde faaet en Afskrift af Forhøret, anmodede han Herredsfoged Gude om at stævne de fire Gaardmænd for Arts og Skippinge Herreds Ret i Kalundborg.

Han stævnede dem den 16. Marts til at møde i ovennævnte Ret 22. Marts for at lide Dom for deres udviste Forhold.

Da de tre Gaardmænd (unge Rasmus Pedersen var syg) skulde rejse fra Sejerø, kom Friis med et Brev til Herredsfogeden, og det indeholdt Stævningen, som efter Herredsfogedens Ordre skulde sendes tilbage; men de nægtede at tage det med. Saa kaldte Friis paa Skolelærer Ludvigsen og Gdr. Søren Nielsen og bad dem om at være Vidner. Friis spurgte atter Gdr. gl. Rasmus Pedersen, om han vilde tage Stævningen med; men han svarede atter nej. Friis rakte Brevet til en ung Mand, som han bad om at tage med; men da de andre erfarede det, satte de straks fra Land, og den unge Mand kom ikke med. Da der nu ikke var flere Baade hjemme, kom Brevet ikke til Kalundborg den Dag.

Da Herredsfogeden ikke havde faaet Stævningen tilbage 22. Marts, blev han vred og udsatte Sagen, og de tre Gaardmænd maatte rejse hjem med uforrettet Sag.

Saa snart de var kommet hjem, fortalte de, at Herredsfogeden havde sagt, at han aldrig havde Fred for den Sejerø-Præst.

De tre Gaardmænd fik saa Ordre til at møde i Politiretten 31. Marts 1832. De sagde, at de nok vilde have taget Sognefogedens Brev med, hvis han vilde have betalt Baaden.

Gude afsagde samme Dag følgende Dom: Gl. Rasmus Pedersen fik en Mulkt paa 4 Rdl. Sølv, gl. Peder Pedersen, unge Rasmus Pedersen og Ole Sørensen, hver 3 Rdl. Sølv til Holbæk Amts Fattigkasse.

De var utilfredse med Dommen og indankede den for Amtets Overpolitiret, d. v. s. Amtmanden, der stadfæstede Underretsdommen.

Kort efter at Underretsdommen var afsagt, var Winsløw i Kalundborg og talte med Gude, og han fortalte ham, hvad Bønderne havde sagt. Herredsfogeden blev »synlig

slaaet« og begyndte at tale nedsættende om Gaardmændene.

Gude sagde, at han haabede, at Amtmanden vilde stadfæste Underretsdommen.

Præsten svarede, at han var overbevist om, at Amtmanden ikke »saa gennem Fingre med disse fordærvelige Uordener«.

Før Amtets Dom faldt, havde Winsløw været hos Amtmanden og talt med ham om Sagen. Han havde lovet ham, at der fra hans Side skulde blive gjort alt for at bringe Orden til Veje paa Sejerø.

De tre Gaardmænd havde ogsaa været hos Amtmanden for at faa ham til at omstøde Underretsdommen; men han havde taget dem ordentlig i Skole, hvad de ikke selv tav med, da de kom hjem.

Winsløw havde nu ved Øvrighedens Hjælp vundet en vældig Sejr over Sejerøboerne, og i de godt to Aar, han endnu var paa Sejerø, var det ham og Sognefoged Friis, der herskede uindskrænket paa Øen.

Ved sin haardhændede Optræden vandt han dog ikke Sejerøboerne, og de fleste af dem var sikkert fjendtligsindet imod ham.

Hans Fjender sagde ellers om ham, at de ikke kunde forstaa ham; thi naar de troede, han var mest vred paa dem, var han lige fuldt rede til at gøre dem en Tjeneste.

Han havde alligevel trods sin Strenghed en Del Venner paa Sejerø. Der har, saa vidt man ved, næsten altid været to Partier paa Øen. Derfor var det givet, at naar der var nogle, som var fjendtligsindet mod Præsten, var der andre, som var hans Venner; anderledes kunde det ikke være.

Hans Venner har sikkert glædet sig over den Magt, han havde faaet.

Blandt Præstens Venner kan nævnes: Den kloge Gdr. Peder Mogensen i Sejerby; en af hans Sønner blev Præstens bedste Ven og besøgte ham af og til, da han blev Præst i Nærheden af Aarhus. Gdr. Niels Jensens Familie

i Sejerby, Gdr. Søren Nielsen i Sejerby, Gdr. Søren Pedersen ved Tadebæk, Gdr. Jørgen Pedersen i Kongstrup og hans Broder Gdr. Hans Jørgen Pedersen i Mastrup og mange flere. Hos disse Venner fandt han Trøst under Stridighederne med sine Modstandere.

Efter 5 Aars Ophold paa Sejerø begyndte Winsløw at søge andre Embeder, fordi hans Børn stadig var syge, og tre af dem var døde, uden at han kunde skaffe Lægehjælp til dem. Han var ogsaa selv syg i 1834. Han blev kaldet 9. Juli 1834 til Østerlars og Gudhjem paa Bornholm, hvor hans Slægt boede. Han længtes ofte efter Sejerø og var ved at fortryde, at han var rejst derfra. Sognefoged Friis og hans Kone besøgte ham baade i 1845 og 1846 i Østermarie paa Bornholm, hvor han var Præst (1843—52), og Friises Plejesøn Jørgen Pedersen blev konfirmeret af ham i Foraaret 1847.

Winsløw besøgte Sejerø fra 9. Juni til 1. Juli 1847 og boede hos sin Ven Friis. Sejerøboerne modtog ham med stor Venlighed. Alle de gamle Stridigheder var nu glemt.

Sognepræst Heineth, der netop var kaldet til et andet Embede, syntes derimod ikke om Winsløws Besøg. Han modtog ham ellers venligt nok, idet han inde i Friises Stue tog ham om Halsen og kyssede ham. Straks efter kom Skolelærer Hermann hen og hviskede Winsløw i Øret: »Der fik De et Judaskys.«

Winsløw var saa Præst i Harlev og Framlev (1852—70) og døde i Brabrand ved Aarhus og blev begravet paa Harlev Kirkegaard den 23. Novbr. 1873.

(Kilde: Winsløws Livserindringer.)